

партнера, умов угоди за наявності альтернативних варіантів.

Дослідження літературних джерел і практичний досвід господарської діяльності підтверджують, що визначальним критерієм обґрунтування інвестиційних рішень, який найбільш повно відображає інтереси переважного кола учасників ринкових і господарських відносин, є приріст ринкової вартості інвестованих ресурсів. Збагачення власників вважається визначальним завданням менеджменту в країнах з ринковою економікою.

Визначною умовою прийняття адекватних господарських рішень скерованих на цілеспрямовану зміну стану ресурсів об'єкта управління відповідно до зміни напрямів і сили впливу зовнішніх чинників є всебічний аналіз і однозначна оцінка можливої зміни стану об'єкта господарського впливу у кожному циклі його діяльності. Оволодіння сучасними методами діагностики фінансового стану повинно стати запорукою оперативного прийняття ефективних господарських рішень в умовах значної динаміки ендогенних і екзогенних чинників.

УДК 378

Тоцька О.Л. – к.е.н.,
доцент кафедри фінансів і кредиту,
Волинський національний
університет імені Лесі Українки

НАПРЯМИ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Основними видами діяльності вищих навчальних закладів (ВНЗ) є навчально-методична, науково-дослідна та організаційно-виховна робота. Навчально-методична діяльність полягає в наданні освітніх послуг студентам, абітурієнтам і слухачам; науково-дослідна – у проведенні наукових досліджень, як за власною ініціативою науковців, так і на замовлення державних установ чи приватних структур; організаційно-виховна – в організації різноманітних виховних заходів, екскурсій тощо в позааудиторний час студентів. Для забезпечення здійснення навчально-методичної, науково-дослідної та організаційно-виховної роботи на високому професійному рівні у вишах повинна проводитись ефективна господарська діяльність. Вона, у свою чергу, супроводжується вхідними та вихідними, готівковими і безготівковими грошовими потоками, тобто фінансовою діяльністю. Оскільки розробка та впровадження інновацій може супроводжувати будь-який із описаних вище видів діяльності, то окремо інноваційну діяльність виділяти не будемо.

Таким чином, можна виділити п'ять сфер діяльності вищої школи:

- 1) навчально-методична;
- 2) науково-дослідна;
- 3) організаційно-виховна;

4) господарська;

5) фінансова.

Процес управління у будь-якій із цих сфер складається із таких фаз:

1) аналіз;

2) облік;

3) планування;

4) прогнозування;

5) контроль;

6) регулювання.

Для підвищення ефективності здійснення процесу управління діяльністю ВНЗ загалом чи кожною його сферою зокрема на будь-якій із фаз доцільно використовувати економіко-математичні моделі. Адже саме з їхньою допомогою можна відобразити відповідність ресурсів і їх використання (фінансові моделі), витрати–випуск (рівноважні моделі), специфічну тенденцію економічної системи (трендові моделі), вибрати найбільш раціональний варіант оптимізаційні моделі) чи відтворити динаміку розвитку економічної системи в часі (імітаційні моделі).

Виділимо основні напрями, за якими може здійснюватись моделювання управлінської діяльності вишів:

- 1) моделювання процесу управління навчально-методичною діяльністю вищої школи:
 - а) моделювання процесу включення ВНЗ до Болонського процесу;
 - б) моделювання викладацького потенціалу із врахуванням чисельності працівників, які мають вчене звання доцента та професора; кількості виданих підручників, посібників, методичних рекомендацій та інших матеріалів, які використовуються в навчальному процесі;
 - в) моделювання рейтингу кафедр, факультетів, інститутів, які входять до складу вишу, за показниками роботи викладачів;
 - г) моделювання педагогічного навантаження на кожного працівника;
 - д) моделювання студентського потенціалу із врахуванням чисельності студентів, абітурієнтів, слухачів; наявності серед студентів переможців, призерів та лауреатів різноманітних предметних олімпіад, мистецьких конкурсів, спортивних змагань; результатів здачі ними заліково-екзаменаційних сесій;
 - е) моделювання рейтингу академічних груп, факультетів, інститутів, які входять до складу вищої школи, за показниками навчання студентів;
 - ж) моделювання розкладу занять;
 - з) моделювання розподілу часу на вивчення кожної навчальної дисципліни;
- 2) моделювання процесу управління науково-дослідною діяльністю ВНЗ:
 - а) моделювання наукового потенціалу із врахуванням чисельності викладачів, які мають науковий ступінь кандидата чи доктора наук, академіків; кількості виданих наукових монографій, виконаних

- держбюджетних чи госпрозрахункових тем, отриманих патентів, грантів тощо;
- б) моделювання діяльності аспірантури та докторантури у виші;
 - в) моделювання участі працівників у конференціях та стажуваннях;
- 3) моделювання процесу управління організаційно-виховною діяльністю вищої школи:
- а) моделювання оптимальної кількості виховних заходів в академічній групі, на факультеті за рік (у розрізі екскурсій, зустрічей з відомими людьми, підготовки стінгазет тощо);
 - б) моделювання затрат часу на їхнє проведення;
- 4) моделювання процесу управління господарською діяльністю ВНЗ:
- а) моделювання процесу управління будівництвом, реконструкцією та ремонтом будівель вишу;
 - б) моделювання процесу управління закупівлями обладнання, техніки, меблів, канцелярських товарів тощо;
- 5) моделювання процесу управління фінансовою діяльністю вищої школи:
- а) моделювання надходжень та видатків грошових коштів;
 - б) моделювання фонду заробітної плати;
 - в) моделювання фінансових результатів діяльності (прибутків/збитків);
 - г) моделювання залишків грошових коштів на рахунках.

УДК 338.2:005.7:519.86

Филиппин И.В. – к.э.н.,
Институт экономики промышленности
НАН Украины (г.Донецк)

ЦЕЛЕПОЛАГАНИЕ В РЕФЛЕКСИВНОМ УПРАВЛЕНИИ РАЗВИТИЕМ ПРЕДПРИЯТИЯ

Поскольку понятие управления в литературе формализовано в виде процесса целенаправленного воздействия управляющей системы на управляемую систему для достижения ее эффективного функционирования и развития, то основным этапом в управленческом цикле, задачей и функцией управления является определение целей развития – процесс целеполагания. Важно учитывать, что управление ориентируется не только на достижение целей системы, организации, но и на поддержание ее целостности и оптимального функционирования и развития.

Целеполагание – одно из действенных инструментов, оказывающих воздействие на субъектов хозяйствования, их поведение, принятие решений, выполнение своих обязательств, изменение интересов, ценностей, убеждений, понимания бизнес-процессов. Оно опирается на анализ обстановки, сложившейся на предприятии, и, в частности, на – прогнозные ситуации, альтернативы возможного состояния предприятия, текущие и будущие